

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De charitate increata & creata, vtrumne eadem dilectio sit respectu
diuinarum personarum & creaturarum, & de nimia charitate eius ad nos.
Cap. XC.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

propria, sed virtute sagittantis, & eam in signum dirigentis. Et iste appetitus dicitur amor naturalis, sicut etiam quod omne leue tendit sursum, & omne graue deorsum, tanquam ad loca sibi connaturalia. Et hoc amore omnes diligunt Deum boni, & mali, & infideles. Quia dicit Augustinus in libro Soliloquiorum, quod Deum amat omne, quod amare potest, siue sciens, siue nesciens. Alioqui, secundum Bernardum, inexcusabilis est omnis etiam infidelis, si non diligit Deum toto corde, tota anima, tota virtute. Claret enim intrinsece ei innata & non ignota rationi iustitia, quod ex toto se illum diligere debeat, cui se totum debere non ignorat. Secundus appetitus dicitur sensitivus, qui sequitur quidem cognitionem appetentis, non tamen ex iudicio libero, vel electione libera, sed ex quadam necessitate: & tunc ipsa complacentia boni sensibilis, per quam appetitus sensitivus fertur in bonum sensibile, dicitur amor sensibilis vel sensitivus. Tertius appetitus dicitur intellectivus, qui consequitur apprehensionem appetentis secundum liberum iudicium, quia fit cum propria cognitione, & libera electione. Et talis appetitus dicitur voluntas. Et hic amor dicitur intellectualis, habens, secundum Bernardum, quatuor gradus. Primus, est diligere se propter se. Secundus, diligere Deum propter se. Tertius diligere Deum propter Deum. Quartus, diligere se tantum propter Deum.

Appetitus sensitivus.

Appetitus intellectivus.

Gradus amoris.

De charitate increata & creata, utrumno eadem dilectio sit respectu diuinarum personarum & creaturarum, & de nimia charitate eius ad nos. Cap. XC.

SI dederit homo omnem substantiam domus sue pro dilectione, quasi nihil despiciet eam. Charitas (ut dicit Prosper in libro de vita contemplatiua) est voluntas recta ab omnibus terrenis & presentibus prorsus auersa, iuncta Deo inseparabiliter, & vnita, igne quodam sancti Spiritus (a quo est, & ad quem refertur) incensa, omnis inquinamenti extranea, correctionis nescia, diuinae contemplationis auida, in omnibus semper inuicta, salus morum, mors criminum, vita virtutum, virtus pugnantium, palma victorum, causa bonorum meritorum, premium perfectorum: sine qua nullus Deo placuit, cum qua nullus peccare potuit, fructuosa in poenitentibus, laeta in proficientibus, gloriosa in perseuerantibus, victoriosa in Martyribus, operosa in omnibus fidelibus. Ex qua, secundum Augustinum, nascitur strenuitas morum, puritas affectionum, sublimitas intellectuum, sanctitas desideriorum, claritas

Charitatis encomium.

Ddd 2 ritas

2 Tim. 1.

1 Ioan. 3.

Charitas
sive quid
in creatum.

ritas operum, fecunditas virtutum, & dignitas meritorum. Hæc, inquam, *charitas*, qua Deus super omnia, & in omnibus diligitur propter se, & proximus propter Deum & in Deo, ab Apostolo ponitur *finis præcepti*: quia omnia quæ sunt in præcepto, tendunt ad charitatem, ut magis ac magis augeatur. De qua quæri potest, Vtrum sit aliquid creatum in anima, præsertim cum sit infinita virtutis, hominem perdicens ad bonum infinitum, & ipsi animæ nostræ spirituales vitam conferens, secundum illud 1. Ioannis: *Nos scimus quoniam translatis sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres.*

Ad hoc respondet Magister Senten. lib. 1. dif. 17. dicens, quod charitas non est aliquid creatum in anima, sed ipse Spiritus sanctus, mentem inhabitans, id est, ipse motus dilectionis est à Spiritu sancto, non mediante aliquo habitu, sicut à Spiritu sancto sunt alij actus virtuosij, mediante habitibus aliarum virtutum. Quod Magister dixit propter excellentiam charitatis. Et habuit huius opinionis sequaces. Communiter tamen hoc improbant Doctores, & ponunt charitatem, quæ est habitus creatus, animam informans: quia charitas, qua Deum diligimus, est virtus, qua Deus non tantum cooperatur in nobis, sed etiam qua nostra voluntas Deo cooperatur. Adiutores enim Dei sumus, & ideo necesse est, quod ab illa summa charitate relinquatur in nobis aliquod exemplatum in affectu nostro, per quod moueatur illi conformiter. Voluntas enim libera est, & nata moueri ad opposita: & ideo in nobis ponitur virtus charitatis creata, non propter defectum à parte Dei nobis cooperantis, sed voluntatis nostræ sibi cooperantis, nec motus charitatis ita procedit à Spiritu sancto mentem humanam mouente, quod mens humana sit mota tantum, & nullo modo sit principium huius motus, quia hoc esset contra rationem voluntarij, cuius principium oportet in ipso esse. Et quia charitatis actus naturam potentia excedit, ideo oportet quod aliqua forma naturali potentia superaddatur, per quam ad actum dilectionis inclinetur: alioquin actus iste esset imperfectior naturalibus actibus, & etiam actibus aliarum virtutum, nec per consequens esset facilis & delectabilis: cum tamen nulla virtus ad actum suum tantam inclinationem habet, & tam delectabiliter operatur sicut charitas: ideo necessariè est, quod ad actum charitatis aliqua habitualis forma superaddita sit naturali potentia ad actum charitatis ipsum inclinans, & delectabiliter operari faciens. Unde licet effectiue Deus est vita animæ per charitatem, & corporis per animam

animam, tamen formaliter charitas est vita animæ, sicut anima vita corporis. Et sicut anima immediatè vnitur corpori, sic charitas animæ: & formaliter operatur efficacia formæ secundùm virtutem agentis, qui formam inducit. Duplex ergo distinguitur charitas, scilicet increata, quæ Deus est; & creata, quæ Dei donum est. Vnde Bernardus: Rescè dicitur charitas, & Deus, & Dei donum. Itaque charitas dat charitatem, substantia accidentalera. Vbi dantem significat, nomé substantiæ est: vbi donum, qualitatis. Et si queritur, Vtrū sit eadem dilectio diuina respectu creaturarum, quæ est respectu personarum in diuinis, quia tunc esset summa, quæ nec posset intèdi, nec remitti. Ad hoc breuiter dicendum secundùm Alexandrum de Hales, quòd sicut dilectio personarum in diuinis ad inticè est summa, quia ibi est summum bonum tam ex parte voluntatis quàm ex parte voliti, quia Pater Filio, & e conuerso, non potest velle maius bonum, quàm vult: sic dilectio diuina ad creaturas, etiam est summa per comparisonem ad voluntatem diligentis, quia non potest esse maior, nec intèdi, nec remitti. Et hoc innuit Christus, dicens: *Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos.* Sed per comparisonem ad ipsum volitum, quòd ex dilectione Deus efficit in creatura, vel quòd iam factum ei placet, tunc potest esse maior dilectio, quia potest ipsum facere melius, & ei maius bonum velle. Non tamen stat per eum, sed per homines, quòd exigente eorum ignauia & ingratitude non sunt meliores, & vbi vasa vacua non sunt, oleum gratiæ & charitatis stare necesse est. Vnde quantò meliores sunt creatura in ordine & gradu suo, tantò magis sunt diligibiles: quia bonum ratione boni diligibile est. Et ideo quantum est in qualibet creatura de bono, tantum est diligibilis, & ab eo plus diligitur, qui voluntatè habet bene mensuram & ordinatam, sicut in Deo. Porro illa auctoritas Hugonis, qua dicitur, *Ea vis amoris est, quòd necesse est amantem esse talem, quale est id quod amat,* secundùm Alexandrum de Hales intelligitur propriè, vbi amans amato minus nobile est simpliciter, vel secundùm quid. Quamuis enim amatum sit minus nobile simpliciter sicut nummus, tamen, quia homo id affectat, seipsum illo tanquam amato supponit, & sic quodammodo trāsformatur in illud. Sic autem non est in Deo, quia verbū illud non intelligitur de dilectione, quæ est voluntas boni, qualis est dilectio Dei, sed intelligitur de dilectione, quæ est affectio, quæ quodammodo transformat amantem in amatum. Amor autem diuinus non est amor affectionis inclinans ad

Charitas duplex.

Ioan. 15.

1. Ioan. 4.
1. Cor. 13.

Amoris
vis.

Philip. 2.

Psal. 16.

alterum, sed potius inclinans & trahens ad seipsum. Amor enim diuinus potius amata trāsformat & conformat ipsi amanti, quàm econtra, ita quòd diuinum habens amorem, diuinam induit similitudinē imò *manet in Deo, & Deus in eo, & omnem amorem in creaturis dulcissima charitate regerit in Deum, vt sit Deus, omnia in omnibus.* Ad quē amorem nos trahere voluit Ambrosius ineffabilibus amoris indicijs, de quibus dicit: Considera affectum diuini amoris paratū. Quasi enim morituri filij suscepit periculum, quasi orbitatis auxit dolorem, ne tibi periret fructus redemptionis. Tantum enim Deo fuit studium tuæ salutis, vt propemodū de sua periclitaretur, dum te læraretur. Ille propter te dispendia nostra suscepit, vt diuinis te insereret, & celestibus consecraret. Deus enim summus omnium, propter te factus est minimus omnium. O vim amoris. Quis enim hoc fecit? Amor dignitatis nescius, dignatione diues, affectu pietatis potens, suasu efficax. Quid violentius? Triumphat de Deo amor. Deniq; seipsum *exinanuit*, vt scias amoris esse, quòd plenitudo effusa est, quòd altitudo adæquata est, quòd singularitas associata est, quòd diuinitas humanata est. Nemo ergo se diffidat amari, qui iam amat. Libenter enim amor Dei nostrum amorem, quem præuenit, subsequitur. Nam quomodo redamare pigebit, quos sic amauit nondum amantes? Dilectionis pignus Spiritum sanctum habes, & fidelem testem Iesum, & hunc crucifixum. O geminum ipsumque firmissimum erga nos Dei dilectionis argumentum. Christus moritur, & meretur amari: Spiritus afficit, & amare facit. Ille facit cur ametur, iste vt ametur. Ille multam dilectionem suam in nobis commendat, iste dat. In illo cernimus, quod amemus; ab isto sumimus, vnde amemus. Charitatis ab illo occasio, ab isto affectio. Sicigitur multum amati, multum amemus, vt multum amantes, plurimum amari mereamur. Quia nihil est, quod mentem facit Deo chariorē, quàm si in ipso intinē delectemur, quod sit per validam charitatem. Et qui Deum diligit, delectationem non perdit, sed nauat in melius, & delectatur securius. Considera nunc o anima mea, si tantam tibi dilectionem ostendit Deus in via, in Filio suo, pro tua salute offerens suam diuinitatem, & animam nobilissimā, carnemque suam innocentissimam, ac in Spiritu suo charitatem eminentissimam, o quantam tunc exhibebit in patria, vt merito diceret Propheta: *Satiabor, cum apparueris gloria tua.*

Quod